

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΥΠΕΡΦΥΣΙΚΗΣ ΕΚΛΙΨΕΩΣ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ ΓΕΝΟΜΕΝΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΤΑΥΡΩΣΙΝ ΤΟΥ ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

— Εἰπέ μοι πόσα θαύματα περιέχει ἐν ἑαυτῷ τὸ ἐν θαῦμα τῆς ἐπὶ τῆς Στρυρώσεως τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ γενεμένης ὑπερφυσικῆς εκλείψεως τοῦ ἡλίου;

Ἐπειδὴ ὅτε ὁ δεσπότης τῶν οὐρανίων καὶ ἐπιγείων Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐσταυρώθη ἡμερῖα ἦτο ἑαρινή, ἦτο δωδεκάωρος ἡ ἡμέρα, καὶ δωδεκάωρος ἡ νύξ καὶ ἐπειδὴ ὁ ἥλιος, οὐχὶ παρ' ἑαυτοῦ ἐσκοτίσθη, ἀλλ' ἡ σελήνη, ἂν καὶ ἦτο πανσέληνος, καὶ δεκατεσσάρων ἡμερῶν ὑπελθοῦσα τὸν ἥλιον καὶ συνδεύασα ἐσκότασεν τὸν ἥλιον, καθὼς ὁ θεῖος Διονύσιος ὁ Ἀρεοπογίτης, καὶ εἶδε διὰ τῶν ὀφθαλμῶν του τὴν σύνοδον ταύτην τῶν δύο φωστήρων, τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης, καὶ τὴν ἐπισκότησιν, ἐν Ἡλιουπόλει τῆς Αἰγύπτου εὐρισκόμενος σὺν τῷ Ἀπολλοφάνει, καὶ φανερῶς γράφει περὶ αὐτῆς τῆς ἐπισκοτήσεως ἐν τῇ πρὸς Πολυκάρ-

πον ἐπιστολῇ τούτων, λέγων, οὕτω προεγνωσμένων, ἔλεπε πόσα ἠκολούθησαν θαύματα, καὶ πόσοι νόμοι τῆς φύσεως μετεβλήθησαν ἐν τῇ ὑπερφυσικῇ ταύτῃ ἐκλείψει, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Σταυρώσεως τοῦ Χριστοῦ.

Πρῶτον, ὅτι κατὰ τοὺς νόμους τῆς φύσεως, ἐν καιρῷ πανσελήνου ἀδύνατον εἶναι νὰ συνοδεύσῃ ὁ ἥλιος μετὰ τῆς σελήνης· ἐπειδὴ τότε εὐρίσκονται οἱ δύο φωστήρες κατὰ διάμετρον, εἰς ἀπόστασιν δώδεκα ὥρῶν. Ἦτοι, ἐὰν ὁ ἥλιος εὐρίσκεται εἰς τὸν ἐπάνω τῆς γῆς μεσημβρινόν, καὶ εἰς τὸ κατὰ κορυφὴν μέσον σημεῖον τοῦ οὐρανοῦ, τὸ καλούμενον Ζενίθ, ἡ σελήνη εὐρίσκεται ἐπ' εὐθείας κατὰ διάμετρον, εἰς τὸ ὑποκάτω τῆς γῆς μέσον σημεῖον τοῦ οὐρανοῦ, τὸ καλούμενον Ναδίρ. Καὶ ἀντιστρόφως ὁμοίως, καὶ ἐὰν ὁ ἥλιος εὐρίσκεται ἐν τῇ δύσει, ἡ σελήνη εὐρίσκεται ἐν τῇ ἀνατολῇ. Ἀντιστρόφως δὲ ἐν τῇ σταυ-

ρώσει τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ οἱ φυσικοὶ οὗτοι νόμοι μετεβλήθησαν καὶ ἔγινε σύνοδος ἡλίου καὶ σελήνης ὑπερφυσικὴ καὶ παράδοξος, ἣτις ὁμοία οὐδέποτε ἔγινε καὶ οὐτε πρόκειται νὰ γίνη. "Ὅθεν ἔγραφε τῷ Πολυκάτῳ ὁ πορρηθεὶς μέγας Διονύσιος.

Ἐπεὶ δὲ αὐτῷ (τῷ Ἀπολλοφάνει μείναντι ἐν τῇ ἀπιστίᾳ) τί λέγεις περὶ τῆς ἐν τῷ σωτηρίῳ Σταυρῷ γεγονυίας ἐκλείψεως; ἀμφοτέρων γάρ τότε κατὰ Ἡλιούπολιν ἅμα παρόντων τε καὶ συνεστώτων παραδόξως τῷ ἡλίῳ τὴν σελήνην ἐμπίπτουσιν ἑωρῶμεν, οὐ γάρ συνόδου καιρὸς ἦν".

Δεύτερον, "Ὅτι ἡ σελήνη προεπόδισεν ἔμπροσθεν, καὶ εἰς μίαν στιγμὴν ἐπῆρε δώδεκα ὀλοκλήρους ὥρας. Ἐν τῇ στιγμῇ γὰρ ἐκείνῃ, κατὰ τὴν ὁποίαν ἔπρεπε νὰ εὔρεθῇ ἐν τῷ ὑποκάτω τῆς γῆς Ναδίῳ, αὐτὴ ἡ σελήνη εὔρεθῆ ἐν τῷ ὑπεράνω τῆς γῆς Ζενίθ.

Ἐπειδὴ τρέξασα μετ' ἀσρήτου, καὶ σχεδὸν ἀνενοήτου ταχύτητος, κάτωθεν ἀπὸ τοῦ μέσου τοῦ ὑπὸ γῆν ἡμισφαιρίου, ἕως εἰς τὸ ἄλλο ὑπὲρ γῆν ἡμισφάριον, ἔφθασεν ἡ σελήνη τὸν ἥλιον, κατὰ τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ, ἐν μεσημβρία τῆς ὥρας 12ῆς (6ῆς) τῆς ἡμέρας ἐν ἣ ἑσταυρώθη ὁ ἐκ μὴ ὄντων εἰς τὸ εἶναι παραγαγὼν τὰ σύμπαντα, ὁ Παντοκράτωρ Χριστὸς καὶ οὕτω συνώδευσε μετ' αὐτοῦ, ἡ σελήνη τὸν ἥλιον τρεῖς ὥρας.

Τρίτον, "Ὅτι ἡ σελήνη ἀφοῦ συνώδευσε μετὰ τοῦ ἡλίου, τὸ πρὸς ἡμᾶς ἐστραμμένον μέρος αὐτῆς, ἦτοι ὁ δεκατεσσάρων ἡμερῶν ὀλόκληρος δίσκος τῆς σελήνης ἔμεινε τελείως ἀφώτιστος στερηθεὶς οὐχὶ μόνον τοῦ ἐκ τοῦ ἡλίου ξένου φωτός, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἰδίου. Ἐνεὶ γὰρ καὶ ἡ σελήνη φῶς ἴδιον, τὸ ὀνομαζόμενον τεφρόν, ποῦ προέρχεται ἐκ τῆς ἀνακλάσεως τοῦ φωτός τῆς γῆς, κατὰ τὴν κοινὴν γνώμην τῶν παλαιῶν καὶ νεωτέρων ἀστρονόμων.

Ὡσπερ λοιπὸν ἐν ταῖς νοιμηνίαις ὁράται τὸ ἴδιον τῆς σελήνης φῶς, διότι τότε ὑπὸ τὸν ἥλιον ἐστίν, ὡς οἱ ἀστρονόμοι λέγουσι, οὕτως ἔπρεπε καὶ ἐπὶ τῆς Σταινώσεως τοῦ Χριστοῦ τοῦλάχιστον νὰ ὁρᾶται

τὸ ἴδιον τῆς σελήνης φῶς, ὑπὸ τὸν ἥλιον ἀμέσως εὐρισκομένης.

Τότε ὁμως ἡ σελήνη καὶ τοῦ ἰδίου φωτός, στερηθεῖσα, περισσότερο ἐσκοτίσθη καὶ ἐξοφώθη, παρὰ ὅσον σκοτίζεται καὶ ζοφοῦται, ὅταν φυσικῶς ἐκλείπη μέ κεντρικὴν ἐκλείψιν, τοῦ ἡλίου ὑπὸ τὴν γῆν ὄντος ἦτοι ὅταν τῇ κωνοειδῇ σκιᾷ τῆς γῆς ἐμπίπτῃ ἡ σελήνη καὶ μὲ ὅλον ὅπου τότε δὲν ἦτο κανὲν τοιοῦτον αἶτιον, ὅπερ νὰ προξενῇ εἰς τὴν σελήνην τὴν βαθεῖαν ἐπισκότησιν ταύτην.

Τέτατον, "Ὅτι ἡ σελήνη, πανσέληνος μὲν εὐρισκομένη ἀφώτιστος δέ, ἐσκέπασεν ὅλον τὸν δίσκον τοῦ ἡλίου ὅθεν ἐχάθη σχεδὸν καὶ ἀφανῆς ἐγένετο τότε ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν ὁρώντων ὁ ἥλιος.

Ἐφάνησαν πάντα σχεδὸν τὰ ἄστρα καὶ ἡ λαμπρὰ μεσημβρία τῆς μεγάλης Παρασκευῆς, ὅπου ἑσταυρώθη ὁ Χριστός, ἔγινε βαθύτατον μεσονύκτιον.

Καὶ ἀκολούθως ἡ ἐπισκότησις αὕτη τοῦ ἡλίου ἔγινε παγκόσμιος, καὶ οἰκουμένη πρᾶγμα τὸ ὁποῖον οὐδέποτε ἀκολουθεῖ, ὅταν γίνηται ἡ φυσικὴ σύνοδος τοῦ ἡλίου μετὰ τῆς σελήνης, ὅταν εἶναι πανσέληνος. Διὰ τοῦτο εἶπον συμφώνως ὁμοῦ καὶ οἱ τρεῖς εὐαγγελισταί, ὁ Ματθαῖος «Καὶ σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν», ὁ Μάρκος «Σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν», καὶ ὁ Λουκᾶς «Καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν».

Πέμπτον, "Ὅτι ἡ σελήνη, ἀφοῦ ἐσκέπασεν ὅλον τὸν δίσκον τοῦ ἡλίου ἠκολούθησε μετ' αὐτοῦ πρὸς τὴν δύσιν, σκεπάζουσα τὸν ἥλιον τρεῖς ὀλοκλήρους ὥρας, ἦτοι ἕως τῆς 3ῆς μ.μ. (ἐνάτης) ὥρας, ὡς οἱ θεῖοι λέγουσιν Εὐαγγελισταί· δηλαδὴ οὐχὶ κατ' ὀλίγον ἢ ὀλίγον σκεπάζουσα τὸν ἥλιον ἢ ἀποσκεπάζουσα κατ' ὀλίγον καθὼς ἀκολουθεῖ εἰς τὰς φυσικὰς ἐκλείψεις· ἀλλ' ἐπίσης ὅλον τὸν ἥλιον σκεπάζουσα ἐν ταῖς τρισὶν ὥραις ταύταις, ὅπερ ἐστὶν ὑπερφυῆς, παράδοξον, καὶ ἀκατάληπτον.

Ἐκτόν, "Ὅτι, ἀφοῦ ἡ σελήνη τρεῖς ὥρας ἐσκέπασε τὸν ἥλιον, πάλιν τὸν ἐξεσκέπασε ἐναντίον ὁμως τῆς φυσικῆς τάξεως· διότι ὅταν τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελή-

νης γίνηται σύνοδος φυσική, και επισκότησις τοῦ ἡλίου, τὸ πρῶτον σκοτισθέν τοῦ ἡλίου μέρος, ἐκεῖνο πρῶτον πάλιν φωτίζεται.

Τότε δὲ, τὸ μὲν πρῶτον μέρος, ὅπερ ἐσκοτίσθη τοῦ ἡλίου, ἐκεῖνον ὕστερον φωτίζεται καὶ πάλιν τὸ ὕστερον μέρος ὅπερ ἐσκοτίσθη, ἐκεῖνο πρῶτον φωτίζεται. Ὅθεν ἔγραφεν πρὸς Πολύκαρπον ὁ αὐτὸς θεῖος Διονύσιος περὶ τούτου, λέγων· «Καὶ αὐθις αἶξ ἐκ τοῦ αὐτοῦ καὶ τὴν ἔμπωσιν, καὶ τὴν ἀνακάθαρσιν, ἀλλ' ἐκ τοῦ κατὰ διάμετρον ἐναντίου γεγεννημένην».

Ἐ β δ ο μ ο ν. Ὅτι, ἀφοῦ ἡ σελήνη ἠκολούθησε μετὰ τοῦ ἡλίου πρὸς τὴν δύσιν, σκεπάζουσα αὐτὸν τρεῖς ὥρας, ἕως τῆς 3 μ.μ. (9ης) ὥρας τῆς ἡμέρας, δὲν τὸν ἠκολούθησε περισσότερο, οὐδὲ συνεβασίλευσε μετ' αὐτοῦ.

Ἀλλὰ ἀφίνουσα ἡ σελήνη τὸν ἡλίον ἐκεῖ, εἰς τὸν τῆς 3ης μ.μ. (9ης) ὥρας τόπον τοῦ οὐρανοῦ, αὐτὴ ἡ σελήνη 9 ὥρας ὀπισθοδρομήσεν καὶ ἐγύρισεν πάλιν εἰς τὴν ἀνατολήν.

Ὅθεν μετὰ τὸν διαχωρισμὸν καὶ ἕως οὗτου νὰ προχωρήσῃ ὁ ἡλῖος τῶν τριῶν ὥρων τὸ διάστημα τοῦ οὐρανοῦ, ὅπου ἔμεινεν, ἕως οὗτου νὰ τελειώσῃ ἡ ἡμέρα, καὶ νὰ βασιλεύσῃ εἰς τὴν δύσιν του, τότε καὶ ἡ σελήνη ἐπισπεύδουσα, ὡς εἶπομεν καὶ τὰς ἑννέα ὥρας ὅπου ἦτο ἀπομακρυσμένη ἀπὸ τὴν Ἀνατολήν, τὰς ἔτρεξεν μόνον εἰς τρεῖς ὥρας, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἀνατολήν.

Καὶ οὕτως, ὅτε ὁ ἡλῖος εὐρέθη εἰς τὸ ἄκρον τῆς δύσεως καὶ ἐβασίλευσεν τότε καὶ ἡ σελήνη εὐρέθη κατὰ διάμετρον εἰς τὸ ἄλλον ἄκρον τῆς ἀνατολῆς, ὥστε ἀπεκατεστάθησαν πάλιν οἱ δύο φωστῆρες, ἡ σελήνη καὶ ὁ ἡλῖος, καὶ ἐπανῆλθον εἰς τὴν φυσικὴν τάξιν, καὶ ἀπόστασιν τῶν 12 ὥρων καὶ ἐγένετο Πανσέληνος!

Ὅθεν καὶ περὶ τούτου ἔγραφε τῷ Πολύκαρπῳ ὁ Διονύσιος· «Αὐθις τε αὐτὴν (τὴν σελήνην δηλ.) ἐωοῶμεν, ἀπὸ τῆς 3ης μ.μ. (ἐννάτης) ὥρας ἄχρι τῆς ἑσπέρας εἰς τὴν τοῦ ἡλίου διάμετρον ὑπερφυῶς ἀντικαταστάσαν. Ἀνάμνησον δὲ τι καὶ ἕτερον αὐτόν, (τὸν Ἀπολλοφάνη δηλ.) οἶδε γὰρ ὅτι καὶ τὴν ἔμπωσιν αὐτὴν ἐξ ἀνατολῶν ἐωράκαμεν ἀρξάμενην, καὶ μέχρι

τοῦ ἡλιακοῦ πέρατος ἐπελθοῦσαν, ἔπειτα δὲ ἐπιστρέψασαν»

Ὅστε, διὰ νὰ συμπεράναμεν τὰ προρρηθέντα, ἐπὶ τῆς Σταυρώσεως τοῦ σαρκωφόρου Θεοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἡ σελήνη δεκαπέντε ὥρας προεπορεύθη, ἦτοι ἐπῆγεν ἔμπροσθεν τοῦ φυσικοῦ δρόμου καὶ διαστήματός της.

Δώδεκα μὲν ὥρας, ἕως οὗτου ἦλθε ἀπὸ τοῦ κάτωθεν τοῦ μεσονυκτίου σημείου τοῦ οὐρανοῦ, τοῦ λεγομένου Ναδὶρ καὶ ἔφθασε τὸν ἡλίον εἰς τὸ τῆς μεσημβρίας σημεῖον τοῦ αὐτοῦ οὐρανοῦ, τοῦ λεγομένου Ζενίθ.

Τρεῖς δὲ ὥρας, ἐν ταῖς ὁποίαις ἠκολούθησε τὸν ἡλίον πρὸς δυσμᾶς, σκεπάζουσα τὸν ἡλίον.

Καὶ ἑννέα ὥρας ἡ αὐτὴ σελήνη ἐπέστρεψε, ἦτοι ἐγύρισε ὀπίσω εἰς τὴν ἀνατολήν ἐγκαταλείψασα τὸν ἡλίον 3 ὥρας πρὶν νὰ βασιλεύσῃ οὗτος.

Καὶ λοιπὸν ἡ σελήνη ἐποίησε τὸ ἐν νυκθήμερον αὐτῆς εἰς ὥρας ὀλοκλήρους τεσσαράκοντα δύο. Ἦτοι, ἕξ μὲν ὥρας, ἅς εἶχε λάβει ἀπὸ τῆς φυσικῆς αὐτῆς δύσεως, ἕως οὗ ἦλθεν εἰς τὸ μέσον τοῦ ὑπὸ γῆν ἡμισφαιρίου, τοῦ λεγομένου Ναδὶρ καὶ 12 ὥρας ἀπὸ Ναδὶρ ἕως τὴν μεσημβρία

- » 3 ὥρα συμβαδίσασα μετὰ τοῦ ἡλίου
- » 9 ὥρας ἀπόστασιν ὅπου ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἀνατολήν
- » 12 ὥρας ἀπὸ τὴν Ἀνατολήν εἰς τὴν Δύσιν της συμπληρώσασα, ὡς ἐλέχθη, τὸ νυκθήμερον εἰς 42 ὥρας.

Ἴδοῦ πόσα θαύματα περιέχει ἐν ἑαυτῷ μοναχὸν τὸ ἐν θαῦμα τῆς ὑπερφυσικῆς καὶ ἀκατανοήτου ἐκλείψεως τοῦ ἡλίου, ὅπερ ἔγινεν ἐπὶ τῆς Σταυρώσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ. Δόξασον λοιπὸν τὸν ἕνα τῆς Ἁγίας Τριάδος Θεὸν Λόγον, σαρκωθέντα καὶ ἐν σαρκὶ σταυρωθέντα Χριστόν, ὅστις, ἔστω καὶ κατὰ σάρκα, ὅπου ἐκρεμάτο ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, ἀλλὰ κατὰ τὴν θεότητα ΘΕΟΣ ΛΟΓΟΣ ὢν ἐστάθη καὶ παντοδύναμος, διότι εἶναι τὸ δεύτερον πρόσωπον τῆς Παντοκρατορικῆς Τριάδος καὶ ἐνήργει τοιαῦτα τεράστια, καθὼς ἔλεγε πάλιν ὁ αὐτὸς Ἅγιος Διονύσιος.

«Τοσαῦτα ἔστι τοῦ τότε καιροῦ τὰ ὑπερφυῆ, καὶ μόνῳ Χριστῷ τῷ παναιτίῳ δυνατά, τῷ ποιῶντι μεγάλα καὶ ἐξαισία,

